

Polskie problemy z wodą

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku na rok 2020/21

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

SPIS TREŚCI

Postrzeganie częstotliwości występowania problemów z brakiem lub nadmiarem wody w środowisku	1
Okresy suszy	2
Powodzie i podtopienia	4
Postrzeganie zmiany częstotliwości występowania problemów z brakiem lub nadmiarem wody i ich przyczyn.....	6
Działania mające na celu zmniejszenie zagrożenia suszą oraz powodzią lub podtopieniami	9

Terytorium Polski jest obszarem, na którym zasoby wody są niezbyt duże i prognozuje się, że w niedalekiej perspektywie odczuwalny będzie w naszym kraju deficyt wody. Dodatkowo zmiany klimatyczne powodują, że częściej występują nie tylko takie zjawiska jak ulewne opady i związane z nimi powodzie i podtopienia, ale także okresy suszy. W lipcowym badaniu¹ zapytaliśmy Polaków, czy i jak często doświadczają ekstremalnych zjawisk związanych zarówno z deficytem wody, jak i z nadmiarem wód opadowych, a także czy – w ich ocenie – w ostatnim czasie coś się w tej kwestii zmieniło oraz czy w ich miejscu zamieszkania lub okolicy podejmowane są działania mające na celu przeciwdziałanie tym zjawiskom lub łagodzenie ich skutków.

POSTRZEGANIE CZĘSTOTLIWOŚCI WYSTĘPOWANIA PROBLEMÓW Z BRAKIEM LUB NADMIAREM WODY W ŚRODOWISKU

Z deklaracji wynika, że Polacy znacznie częściej doświadczają skutków deficytu wody niż jej nadmiaru. Niemal dwie trzecie (65%) badanych przynajmniej od czasu do czasu w miejscu zamieszkania lub okolicy odnotowało występowanie okresów suszy, które mają wpływ na stan przyrody i gospodarki rolnej – przy czym co piąty pytany (20%) twierdzi, że taka sytuacja ma miejsce regularnie co roku lub niemal każdego roku. Z powodziami i podtopieniami w miejscu zamieszkania lub okolicy zetknął się przynajmniej od czasu do czasu niespełna co trzeci respondent (31%), a tylko 4% obserwuje je regularnie co roku lub niemal każdego roku. Warto też dodać, iż 2% badanych zadeklarowało, iż w ich miejscu zamieszkania regularnie każdego roku lub niemal co roku zdarzają się zarówno okresy suszy, jak i powodzie oraz podtopienia, natomiast łącznie obu tych zjawisk przynajmniej od czasu do czasu doświadcza blisko co czwarty z nich (24%). Nieznacznie mniej osób (23%) zadeklarowało, że w ich

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (374) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

- wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),
- wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiadającym od CBOS,
- samodzielne wypełnienie ankiety internetowej, do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiadającym od CBOS.

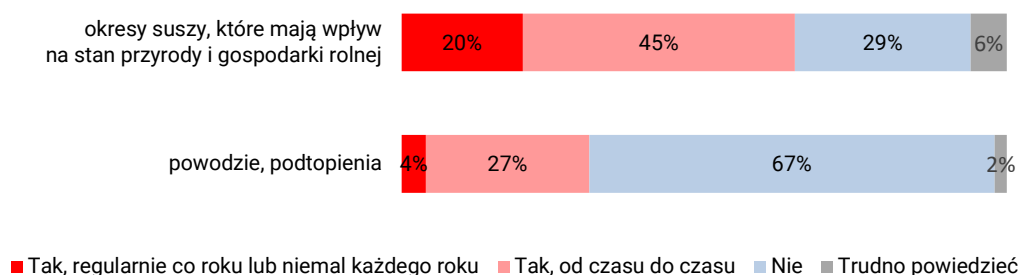
We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 1 do 11 lipca 2021 roku na próbie liczącej 1166 osób (w tym: 67,7% metodą CAPI, 21,4% – CATI i 10,9% – CAWI).

CBOS realizuje badania statutowe w ramach opisanej wyżej procedury od maja 2020 roku, w każdym przypadku podając proporcję wywiadów bezpośrednich, telefonicznych i internetowych.

miejscu zamieszkania lub okolicy nie występują ani okresy suszy, które mają wpływ na stan przyrody i gospodarki rolnej, ani powodzie, podtopienia. Wielozmiennowe analizy statystyczne² wskazują, iż częstotliwość raportowanych przez respondentów problemów z brakiem wody lub jej nadmiarem najbardziej różnicuje to, w jakim województwie mieszkają.

CBOS

RYS. 1. Czy w Pana(i) miejscu zamieszkania lub okolicy występują:

Okresy suszy

Z deklaracji badanych wynika, iż z okresami suszy, które mają wpływ na stan przyrody i gospodarki rolnej, najczęściej mają do czynienia mieszkańcy województwa kujawsko-pomorskiego i wielkopolskiego. W przypadku województwa kujawsko-pomorskiego aż 90% badanych styka się z suszą w okolicy miejsca zamieszkania przynajmniej od czasu do czasu, a tylko 8% twierdzi, że to zjawisko tam nie występuje. Ponadto 42% mieszkańców tego województwa twierdzi, że zjawisko to zdarza się regularnie co roku lub niemal każdego roku. Tylko nieco lepiej wygląda sytuacja w województwie wielkopolskim – łącznie pojawianie się okresów suszy, które mają wpływ na stan przyrody i gospodarki rolnej, dostrzega tam 79% badanych, z czego 43% zauważa, że zdarzają się one regularnie co roku lub niemal każdego roku. Najrzadziej takie problemy dostrzegają natomiast respondenci mieszkający w województwie śląskim – aż 53% z nich twierdzi, że okresy poważnej suszy w okolicy ich miejsca zamieszkania nie występują, natomiast regularne występowanie tego zjawiska zauważa 7%, a 34% obserwuje je od czasu do czasu. Ze zjawiskiem suszy w miejscu zamieszkania lub okolicy na tle pozostałych badanych relatywnie rzadziej spotykali się też mieszkańcy województwa małopolskiego.

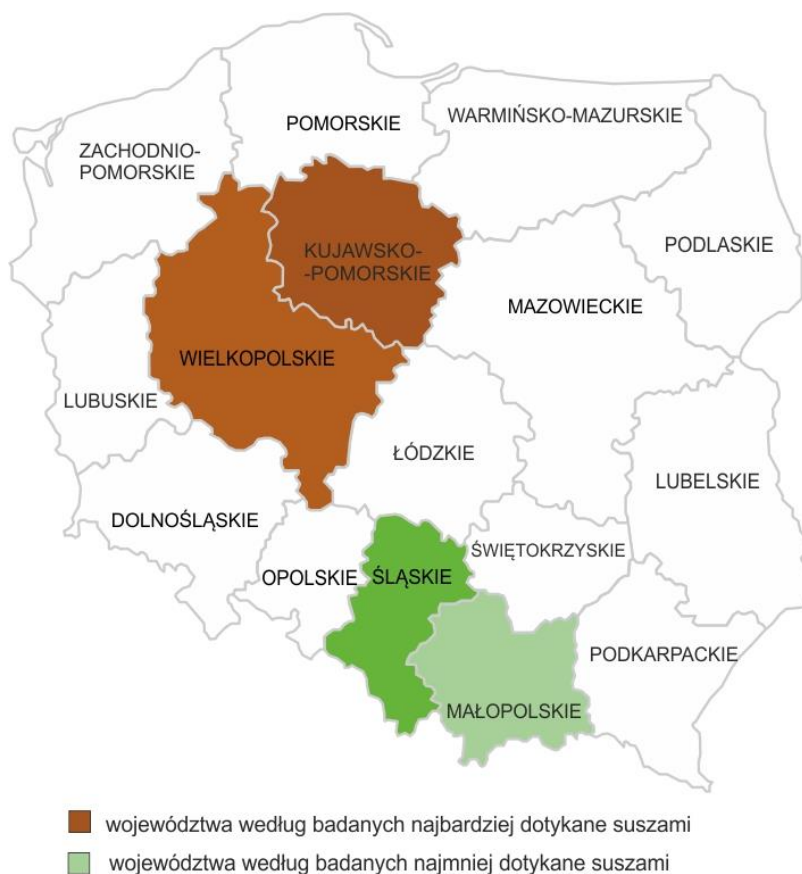
² Decision tree.

TABELA 1

Województwo	Czy w Pana(i) miejscu zamieszkania lub okolicy występują okresy suszy, które mają wpływ na stan przyrody i gospodarki rolnej?			
	Tak, regularnie co roku lub niemal każdego roku	Tak, od czasu do czasu	Nie	Trudno powiedzieć/ Odmowa odpowiedzi
	w procentach			
Dolnośląskie	21	47	30	2
Kujawsko-pomorskie	42	48	8	2
Lubelskie	21	61	14	4
Lubuskie	31	22	33	14
Łódzkie	5	49	36	10
Małopolskie	11	37	46	6
Mazowieckie	21	43	25	11
Opolskie	5	72	18	6
Podkarpackie	14	59	22	5
Podlaskie	26	36	32	6
Pomorskie	34	36	23	7
Śląskie	7	34	53	6
Świętokrzyskie	15	52	27	7
Warmińsko-mazurskie	4	58	32	6
Wielkopolskie	43	36	17	4
Zachodniopomorskie	23	58	17	2

CBOS

RYS. 2. Województwa według deklaracji badanych najczęściej i najrzadziej dotknięte okresami suszy, które mają wpływ na stan przyrody i gospodarki rolnej

Oceny sytuacji wyraźnie różnicuje też typ miejscowości, w której mieszkają badani. Znacznie częściej regularne występowanie okresów suszy, które mają wpływ na stan przyrody i gospodarki rolnej, dostrzegają mieszkańcy wsi niż miast (zob. tabelę aneksową 1). Blisko co trzeci (31%) mieszkańców obszarów wiejskich w swoim miejscu zamieszkania lub okolicy obserwuje je co roku lub niemal każdego roku, a dodatkowo blisko połowa (48%) przynajmniej od czasu do czasu. Tylko niespełna jedna piąta mieszkańców wsi (19%) twierdzi, że okresy suszy nigdy się w ich okolicy nie zdarzają. Najrzadziej susze w swoim miejscu zamieszkania lub okolicy dostrzegają natomiast mieszkańcy największych miast. Blisko połowa (46%) badanych z miast mających co najmniej pół miliona mieszkańców twierdzi, że w ich miejscu zamieszkania lub okolicy okresy suszy, które mają wpływ na stan przyrody i gospodarki rolnej, nie zdarzają się, a tylko 8% zauważa je regularnie co roku lub niemal każdego roku.

Powodzie i podtopienia

Powodzie i podtopienia dotyczą najczęściej mieszkańców województw podkarpackiego, małopolskiego i opolskiego. W przypadku województwa podkarpackiego jedynie 34% badanych deklaruje, że w ich miejscu zamieszkania lub okolicy powodzie lub podtopienia nie występują, natomiast regularnie co roku lub niemal każdego roku obserwuje je 11% badanych, a 54% twierdzi, że występują one tam od czasu do czasu. Lepiej sytuację oceniają mieszkańcy województwa małopolskiego i opolskiego, ale większość z nich twierdzi, że w ich miejscu zamieszkania lub okolicy przynajmniej od czasu do czasu zdarzają się powodzie lub podtopienia (odpowiednio 51% i 70%). Częściej takie zjawiska mają miejsce w województwie małopolskim – 12% badanych jego mieszkańców twierdzi, że zdarzają się one regularnie co roku lub niemal każdego roku.

TABELA 2

Województwo	Czy w Pana(i) miejscu zamieszkania lub okolicy występują powodzie, podtopienia?			
	Tak, regularnie co roku lub niemal każdego roku	Tak, od czasu do czasu	Nie	Trudno powiedzieć/ Odmowa odpowiedzi
	w procentach			
Dolnośląskie	5	42	51	2
Kujawsko-pomorskie	3	21	69	7
Lubelskie	2	18	80	0
Lubuskie	6	16	74	4
Łódzkie	1	26	70	3
Małopolskie	12	39	48	1
Mazowieckie	5	18	73	4
Opolskie	6	64	26	5
Podkarpackie	11	54	34	1
Podlaskie	6	18	70	7
Pomorskie	4	21	73	2
Śląskie	2	27	70	1
Świętokrzyskie	0	31	67	3
Warmińsko-mazurskie	0	7	93	0
Wielkopolskie	1	14	85	0
Zachodniopomorskie	0	27	71	2

Z deklaracji badanych wynika, że najrzadziej powodzi i podtopień doświadczają mieszkańcy województwa warmińsko-mazurskiego – aż 93% z nich twierdzi, że w ich miejscu zamieszkania lub okolicy takie zjawiska nie występują, a od czasu do czasu doświadczą ich tylko 7%. Na tle pozostałych badanych relatywnie rzadko powodzi i podtopień doświadczają też mieszkańcy województwa wielkopolskiego oraz lubelskiego – odpowiednio 85% i 80% z nich twierdzi, że takie zjawiska w miejscu ich zamieszkania lub okolicy nie występują, natomiast regularnie co roku lub prawie każdego roku doświadczą ich odpowiednio 1% i 2% z nich.

CBOS

RYS. 3. Województwa według deklaracji badanych najczęściej i najrzadziej dotknięte powodzią lub podtopieniami

Co ciekawe przynajmniej od czasu do czasu w swoim miejscu zamieszkania lub okolicy powodzią lub podtopieniem zauważa nieco większy odsetek osób z wyższym wykształceniem niż pozostałych badanych (zob. tabela aneksowa 2).

POSTRZEGANIE ZMIANY CZĘSTOTLIWOŚCI WYSTĘPOWANIA PROBLEMÓW Z BRAKIEM LUB NADMIAREM WODY I ICH PRZYCZYN

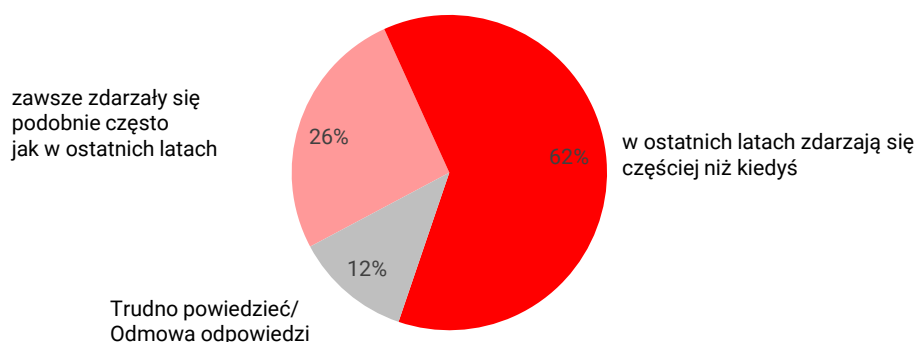
Badanych, którzy zadeklarowali, że w miejscu ich zamieszkania lub okolicy występują problemy z okresowym niedoborem lub nadmiarem wody, zapytaliśmy, czy w ostatnich latach nastąpiło zwiększenie częstotliwości występowania tych zjawisk.

Z deklaracji większości (62%) badanych, którzy twierdzą, że w miejscu zamieszkania lub okolicy występują okresy suszy, które mają wpływ na stan przyrody i gospodarki rolnej, wynika, iż w ostatnich latach zdarzają się one częściej niż kiedyś. Jedynie 26% z nich twierdzi, że zawsze zdarzały się one podobnie często jak w ostatnich latach.

CBOS

RYS. 4. Czy z Pana(i) wiedzy wynika, że w Pana(i) miejscu zamieszkania lub okolicy okresy suszy, które mają wpływ na stan przyrody i gospodarki rolnej:

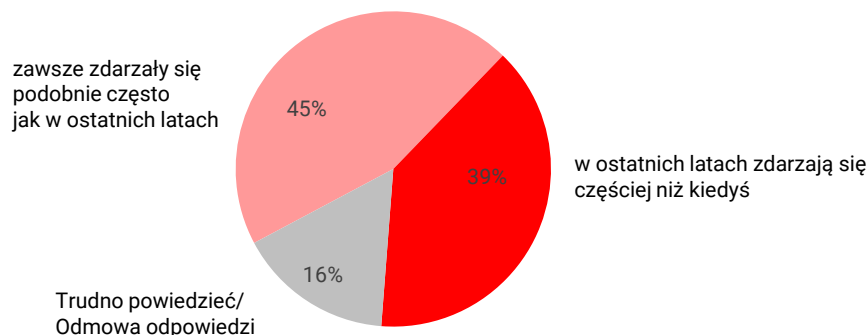
ODPOWIEDZI OSÓB, KTÓRE ZADEKLAROWAŁY, IŻ W ICH MIEJSCU ZAMIESZKANIA LUB OKOLICY WYSTĘPUJĄ OKRESY SUSZY, KTÓRE MAJĄ WPŁYW NA STAN PRZYRODY I GOSPODARKI ROLNEJ (N=756)

Również znacząca grupa obserwująca powodzie i podtopienia w okolicy swego miejsca zamieszkania twierdzi, że w ostatnich latach zdarzają się one częściej niż kiedyś (39%). Dominują jednak badani, którzy są przekonani, że zawsze zdarzały się one podobnie często jak w ostatnich latach (45%).

RYS. 5. Czy z Pana(i) wiedzy wynika, że w Pana(i) miejscu zamieszkania lub okolicy powódzie, podtopienia:

ODPOWIEDZI OSÓB, KTÓRE ZADEKLAROWAŁY, IŻ W ICH MIEJSCU ZAMIESZKANIA LUB OKOLICY WYSTĘPUJĄ POWODZIE, PODTOPIENIA (N=362)

Najbardziej jednoznaczne opinie w tej kwestii mają mieszkańcy wsi. Ponadto częściej niż pozostali wyrażają oni przekonanie, iż zarówno susze, jak i powódzie oraz podtopienia w okolicy ich miejsca zamieszkania zawsze zdarzały się podobnie często jak w ostatnich latach (zob. tabele aneksowe 3 i 4). Warto też dodać, iż badani z wyższym wykształceniem znacznie rzadziej niż pozostali twierdzą, iż w ich miejscu zamieszkania lub okolicy okresy suszy, które mają wpływ na stan przyrody i gospodarki rolnej, zdarzają się z niezmienną częstotliwością, a nieco częściej dostrzegają, że w ostatnich latach zdarzają się one częściej niż kiedyś.

Badanych, którzy stwierdzili, że w ich miejscu zamieszkania lub okolicy częściej niż kiedyś zdarzają się okresy suszy, które mają wpływ na stan przyrody i gospodarki rolnej lub częściej niż kiedyś zdarzają się powódzie, podtopienia, zapytaliśmy, co – ich zdaniem – powoduje, że te zjawiska są obecnie częstsze niż kiedyś. Dominującą przyczyną tych zjawisk są według nich zmiany klimatu, na które wskazało 82% dostrzegających wzrost częstości występowania problemów braku lub nadmiaru wody w swojej okolicy, stanowi to 36% ogółu respondentów. Można zatem powiedzieć, iż więcej niż co trzeci Polak dostrzega negatywny wpływ zmian klimatycznych na problemy z ilością wody w najbliższym otoczeniu. Badani w tym kontekście dość często wymieniali także inwestycje, zbyt intensywną zabudowę w okolicy oraz likwidację naturalnych zbiorników wody (np. oczek wodnych) i mokradeł (odpowiednio 28% i 27% dostrzegających wzrost częstości występowania problemów braku lub nadmiaru wody, co stanowi 12% ogółu badanych).

RYS. 6. Co, Pana(i) zdaniem, powoduje, że te zjawiska są obecnie częstsze niż kiedyś?

ODPOWIEDZI BADANYCH TWIERDZĄCYCH, ŻE W OSTATNICH LATACH W ICH MIEJSCOWOŚCI LUB OKOLICY CZĘŚCIEJ NIŻ KIEDYŚ ZDARZAJĄ SIĘ OKRESY SUSZY, KTÓRE MAJĄ WPŁYW NA STAN PRZYRODY I GOSPODARKI ROLNEJ LUB POWODZIE, PODTOPIENIA (N=515)

Badani minimalnie częściej ze zmianami klimatu wiążą częstsze niż kiedyś występowanie suszy niż powodzie i podtopienia. Te z kolei są nieco częściej niż susze związane przez badanych z inwestycjami i zbyt intensywną zabudową oraz likwidacją naturalnych zbiorników wodnych (tabela 3).

TABELA 3

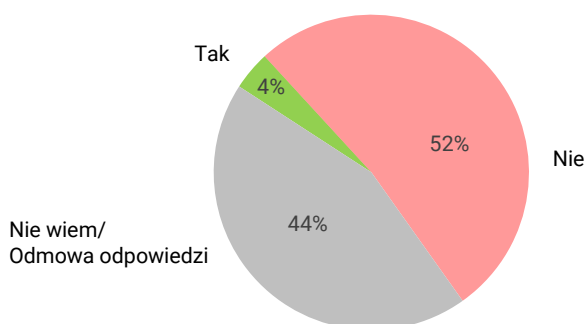
Co, Pana(i) zdaniem powoduje, że te zjawiska są obecnie częstsze niż kiedyś?	Wskazania respondentów, z których wiedzy wynika, że w ich miejscu zamieszkania lub okolicy w ostatnich latach zdarzają się częściej niż kiedyś:	
	okresy suszy, które mają wpływ na stan przyrody i gospodarki rolnej	powodzie, podtopienia
	w procentach	
Zmiany klimatu	84	80
Inwestycje, zbyt intensywna zabudowa w okolicy	27	35
Likwidacja naturalnych zbiorników wody (np. oczek wodnych) i mokradeł	27	34
Zły stan zabezpieczeń przeciwpowodziowych	17	36
Nadmierna regulacja rzek	15	21
Coś innego	5	2
Trudno powiedzieć	5	0

DZIAŁANIA MAJĄCE NA CELU ZMNIEJSZENIE ZAGROŻENIA SUSZĄ ORAZ POWODZIAMI LUB PODTOPIENIAMI

Wszystkim badanym zadaliśmy pytanie, czy w ostatnich latach w ich miejscu lub okolicy podjęto jakieś działania, żeby zmniejszyć zagrożenie suszą oraz powodziami lub podtopieniami. Działania mające zmniejszyć zagrożenie suszą w swoim miejscu zamieszkania lub okolicy dostrzegło 4% badanych. Ponad połowa (52%) jest przekonana, że ich nie było. Więcej niż dwie piąte pytanych nie wie, czy w ostatnich latach w ich miejscu zamieszkania lub okolicy podjęto jakieś działania, żeby zmniejszyć zagrożenie suszą (44%).

CBOS

RYS. 7. Czy w ostatnich latach w Pana(i) miejscu zamieszkania lub okolicy podjęto jakieś działania, żeby zmniejszyć zagrożenie suszą?

Do działań, które najczęściej wymieniali badani, należy budowa i rozbudowa zbiorników retencyjnych, oczek wodnych. Mówiło o nich 30% badanych twierdzących, że w ostatnich latach w ich miejscu zamieszkania lub okolicy podjęto jakieś działania, żeby zmniejszyć zagrożenie suszą, co stanowi zaledwie 1,2% ogółu respondentów. Relatywnie często respondenci w tym kontekście mówili także o różnych inicjatywach związanych ze zbieraniem deszczówki i korzystaniem z wód opadowych, a także o rezygnacji z koszenia trawników miejskich oraz zastępowaniu ich łąkami kwietnymi.

Wymienione przez respondentów działania mające zmniejszyć zagrożenie suszą w ich miejscu zamieszkania lub okolicy (N=48)

Budowa i rozbudowa zbiorników retencyjnych, oczek wodnych, budowa tamy	30%
Zbieranie deszczówki, „złap deszcz”, dofinansowania na zbiorniki deszczówki, korzystanie z wody opadowej	18%
Niekoszenie traw w mieście	10%
Odszkodowania, rekompensaty za skutki suszy	7%
Łąki kwietne, sianie łąk miejskich	7%
Postawienie na energię odnawialną, fotowoltaika, odejście od palenia węglem	6%
Modernizacja kanalizacji, studzienek odpływowych	5%
Sadzenie drzew	5%
Retencja wody, zbieranie wód – ogólnie	4%
Wzmacnianie wałów przeciwpowodziowych, regulacja rzeki	4%
Program PPSS, powołanie organizacji, która ma się tym zająć	4%
Budowa wodociągów	3%
Oczyszczenie rowów melioracyjnych	2%
Ograniczenie podlewania w okresie letnim, ograniczenie korzystania z wody	2%
Rezygnacja z betonowania, plany zagospodarowania z powierzchnią biologicznie czynną większą	2%
Respondent wie, że były podejmowane działania, ale nie zna/nie pamięta jakie	16%

Analiza zróżnicowań społeczno-demograficznych w przypadku odpowiedzi na pytanie o działania mające zmniejszyć zagrożenie suszą pokazuje, iż główną rolę odgrywa tu wielkość miejscowości, w której mieszkają badani, przy czym różnice dotyczą stopnia poinformowania o tym, czy takie działania były podejmowane czy też nie. Podczas gdy większość mieszkańców miast deklaruje, że nie wie, czy takie działania w ich miejscu zamieszkania lub okolicy były podejmowane, to ponad dwie trzecie (68%) mieszkańców wsi jest przekonana, że ich nie było. Jednocześnie niezależnie od wielkości miejsca zamieszkania tylko nieliczni badani je dostrzegają (zob. tabela aneksowa 5).

Co ciekawe najczęściej przekonanie o braku działań mających zmniejszyć zagrożenie suszą w miejscu zamieszkania lub okolicy wyrażają badani, którzy deklarują, iż co roku lub niemal każdego roku występują tam okresy suszy, które mają wpływ na stan przyrody i gospodarkę rolną (tabela 4).

TABELA 4

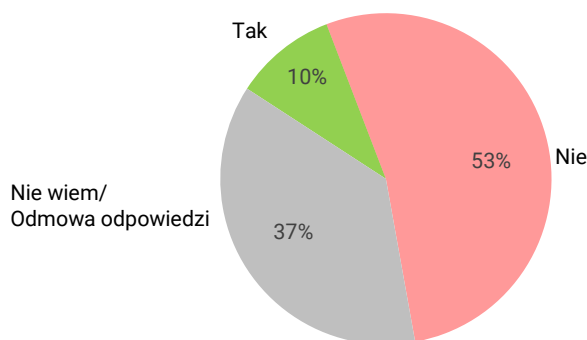
Czy w ostatnich latach w Pana(i) miejscu zamieszkania lub okolicy podjęto jakieś działania, żeby zmniejszyć zagrożenie suszą?	Czy w Pana(i) miejscu zamieszkania lub okolicy występują okresy suszy, które mają wpływ na stan przyrody i gospodarki rolnej?			
	Tak, regularnie co roku lub niemal każdego roku	Tak, od czasu do czasu	Nie	Trudno powiedzieć/ Odmowa odpowiedzi
	w procentach			
Tak	4	6	2	0
Nie	64	52	52	18
Nie wiem/Odmowa odpowiedzi	32	41	47	82

Badani w ostatnich latach w swoim miejscu zamieszkania lub okolicy częściej dostrzegali inicjatywy mające na celu zmniejszenie zagrożenia powodzią lub podtopieniami niż działania mające zmniejszyć zagrożenie suszą. Co dziesiąty pytany wie, że w jego okolicy je podjęto. Na brak takich

działań wskazuje ponad połowa (53%) badanych, a blisko dwie piąte (37%) nie ma w tym zakresie wiedzy.

CBOS

RYS. 8. Czy w ostatnich latach w Pana(i) miejscu zamieszkania lub okolicy podjęto jakieś działania, żeby zmniejszyć zagrożenie powodziami lub podtopieniami?

Działania, które wymienili badani, to przede wszystkim zabezpieczenie brzegów rzek, takie jak budowa, wzmocnienie, podniesienie, naprawa, regeneracja wałów przeciwpowodziowych, czy umocnienie brzegów rzeki. Wymieniło je 41% twierdzących, że w ostatnich latach w ich miejscu zamieszkania lub okolicy podjęto jakieś działania zmniejszające zagrożenie powodziami lub podtopieniami, co stanowi 4% ogółu respondentów. Znacznie rzadziej (po 1% ogółu badanych) w tym kontekście mówiono o budowie rowów melioracyjnych, kanałów odwadniających lub ich pogłębieniu, oczyszczeniu, udrożnieniu, regulacji rzek, potoków, ich pogłębieniu lub poszerzeniu czy oczyszczeniu, budowie lub udrożnieniu kanalizacji deszczowej, odpływów, studzienek, drenażu oraz o budowie lub remoncie zbiorników retencyjnych, zwiększeniu ich wydajności.

Wymienione przez respondentów działania mające zmniejszyć zagrożenie powodziami lub podtopieniami w ich miejscu zamieszkania lub okolicy (N=113)

Budowa, wzmocnienie/podniesienie, naprawa/regeneracja wałów przeciwpowodziowych, umocnienie brzegów rzeki	41%
Budowa, pogłębienie, oczyszczenie/udrażnianie rowów melioracyjnych, kanałów odwadniających	15%
Regulacja rzeki/potoku, pogłębienie rzeki, poszerzenie rzeki, oczyszczenie rzeki	13%
Kanalizacja deszczowa, odpływy na ulicy/studzienki – budowa, udrażnianie, udrożnienie drenażu, przepompownia	12%
Budowa zbiorników retencyjnych, zwiększenie wydajności zbiorników retencyjnych, remont zbiornika	11%
Worki z piaskiem – zakup	3%
Budowa tamy, zapory wodnej	2%
Budowa/zwiększenie zabezpieczeń przeciwpowodziowych – ogólnie	2%
Wykonywanie przepustów	2%
Mała retencja – budowa obiektów małej retencji, rowy retencyjne	2%
Plan ochrony miasta	0%
Budowa zbiorników retencyjnych	0%
Respondent wie, że były podejmowane działania, ale nie zna/nie pamięta jakie	8%

Podobnie jak w przypadku działań mających na celu zmniejszenie zagrożenia suszą, znacznie częściej wiedzę o tym, czy w ostatnich latach w miejscu zamieszkania lub okolicy podjęto jakieś działania zmniejszające zagrożenie powodzią lub podtopieniami, deklarują mieszkańcy wsi niż miast (zob. tabela aneksowa 6). Jednocześnie też mieszkańcy wsi najczęściej twierdzą, że w ich okolicy takich działań nie było (70%). Najczęściej natomiast zauważali je mieszkańcy miast, których liczba ludności mieści się w przedziale od 100 000 do 499 999 (18%).

W przypadku działań mających na celu zmniejszenie zagrożenia powodzią lub podtopieniami badani tym częściej je dostrzegają, im częściej w ich okolicy występują te zjawiska (28% w grupie tych, którzy twierdzą, że zdarzają się one co roku lub niemal każdego roku, 18% w grupie obserwujących je od czasu do czasu i tylko 5% wśród deklarujących, że w ogóle się one nie zdarzają).

TABELA 5

Czy w ostatnich latach w Pana(i) miejscu zamieszkania lub okolicy podjęto jakieś działania, żeby zmniejszyć zagrożenie powodzią lub podtopieniami?	Czy w Pana(i) miejscu zamieszkania lub okolicy występują powódzie, podtopienia?			
	Tak, regularnie co roku lub niemal każdego roku	Tak, od czasu do czasu	Nie	Trudno powiedzieć/ Odmowa odpowiedzi
	w procentach			
Tak	28	18	5	0
Nie	55	48	57	10
Nie wiem/Odmowa odpowiedzi	18	34	38	90

Z deklaracji badanych wynika, iż dla Polaków większym problemem są okresy suszy, które mają wpływ na stan przyrody i gospodarki rolnej, niż powódzie i podtopienia. Okresów suszy w swoim miejscu zamieszkania lub okolicy doświadczyła większość badanych, a co piąty obserwuje je regularnie co roku lub niemal każdego roku. Natomiast z powodzią i podtopieniami zetknęła się niespełna jedna trzecia i tylko nieliczni z nich obserwują je w swojej okolicy regularnie. Ponadto większość żyjących na obszarach, które dotyczą susze, jest przekonana, że w ostatnich latach zdarzają się one częściej niż kiedyś. Jednocześnie badani znacznie częściej dostrzegają w swoim otoczeniu działania mające zmniejszyć zagrożenie powodzią lub podtopieniami niż działania w celu zmniejszenia zagrożenia suszą.

Opracowała

Barbara Badora

TABELA 1

		Czy w Pana(i) miejscu zamieszkania lub okolicy występują okresy suszy, które mają wpływ na stan przyrody i gospodarki rolnej?				Liczba osób
		Tak, regularnie co roku lub niemal każdego roku	Tak, od czasu do czasu	Nie	Trudno powiedzieć/ Odmowa odpowiedzi	
		%	%	%	%	
Ogółem		20	45	29	6	1166
Płeć	Mężczyźni	20	45	28	7	551
	Kobiety	20	45	29	6	615
Wiek	18–24 lata	8	45	35	11	116
	25–34	23	42	28	7	197
	35–44	20	44	31	6	226
	45–54	19	48	26	7	176
	55–64	24	42	27	7	192
	65 lat i więcej	21	48	28	3	260
Miejsce zamieszkania	Wieś	31	48	19	2	475
	Miasto do 19 999	11	43	36	10	143
	20 000 – 99 999	15	44	31	9	271
	100 000 – 499 999	13	43	37	7	172
	500 000 i więcej mieszk.	8	34	46	11	106
Wykształcenie	Podstawowe/gimnazjalne	23	48	26	3	194
	Zasadnicze zawodowe	19	45	30	5	260
	Średnie	22	41	33	4	375
	Wyższe	16	46	25	12	336
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	15	49	26	10	142
	Średni personel, technicy	17	39	32	11	42
	Pracownicy adm.-biurowi	18	40	34	8	91
	Pracownicy usług	14	40	37	8	79
	Robotnicy wykwalifikowani	17	46	32	6	100
	Robotnicy niewykwalifik.	16	38	39	7	53
	Rolnicy	54	46			55
	Pracujący na własny rach.	17	50	25	8	76
	Bezrobotni	35	26	29	10	20
	Emeryci	20	47	31	3	308
	Renciści	26	44	24	6	76
	Uczniowie i studenci	10	44	40	6	47
	Gospodynie domowe i inni	21	48	22	9	77
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	18	42	30	10	139
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	20	42	29	9	104
	sekt. pryw. poza rolnict.	13	47	33	8	351
	prywatnym gosp. rolnym	57	43			55
Dochody na jedną osobę	Do 999 zł	18	47	33	1	77
	Od 1000 zł do 1499 zł	25	53	19	3	164
	Od 1500 zł do 1999 zł	17	52	29	2	177
	Od 2000 zł do 2999 zł	16	47	29	8	212
	3000 zł i więcej	16	43	32	8	204
Ocena własnych war. mater.	Złe	25	29	36	9	72
	Średnie	15	50	28	7	425
	Dobre	23	43	29	6	669
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	15	58	26	1	49
	Raz w tygodniu	23	47	26	4	397
	1–2 razy w miesiącu	21	47	26	7	160
	Kilka razy w roku	21	45	28	6	278
	W ogóle nie uczestniczy	16	40	36	8	262
Poglądy polityczne	Lewica	20	46	29	6	231
	Centrum	21	48	25	6	281
	Prawica	21	44	30	5	412
	Trudno powiedzieć	19	43	30	9	205

TABELA 2

		Czy w Pana(i) miejscu zamieszkania lub okolicy występują powodzie, podtopienia?				Liczba osób
		Tak, regularnie co roku lub niemal każdego roku	Tak, od czasu do czasu	Nie	Trudno powiedzieć/ Odmowa odpowiedzi	
		%	%	%	%	
Ogółem		4	27	67	2	1166
Płeć	Mężczyźni	4	27	66	2	551
	Kobiety	4	27	67	2	615
Wiek	18–24 lata	4	32	61	3	116
	25–34	5	26	66	4	197
	35–44	5	29	63	2	226
	45–54	5	36	57	3	176
	55–64	1	22	76	1	192
	65 lat i więcej	4	21	73	1	260
Miejsce zamieszkania	Wieś	6	24	69	1	475
	Miasto do 19 999	4	33	60	3	143
	20 000 – 99 999	2	25	71	2	271
	100 000 – 499 999	4	31	62	3	172
	500 000 i więcej mieszk.	3	28	65	4	106
Wykształcenie	Podstawowe/gimnazjalne	5	23	71	1	194
	Zasadnicze zawodowe	3	27	69	1	260
	Średnie	4	24	71	1	375
	Wyższe	5	32	58	5	336
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	7	38	51	4	142
	Średni personel, technicy	2	25	71	3	42
	Pracownicy adm.-biurowi	7	26	60	7	91
	Pracownicy usług	1	20	76	3	79
	Robotnicy wykwalifikowani	3	29	65	3	100
	Robotnicy niewykwalifik.	7	27	67		53
	Rolnicy	6	38	56		55
	Pracujący na własny rach.	1	30	67	1	76
	Bezrobotni	6	20	74		20
	Emeryci	3	22	74	1	308
	Renciści	8	20	68	4	76
	Uczniowie i studenci	4	36	59		47
	Gospodynie domowe i inni	4	24	71	2	77
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	4	27	65	4	139
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	1	31	62	6	104
	sekt. prywat. poza rolnict.	5	29	64	2	351
	prywatnym gosp. rolnym	6	35	59		55
Dochody na jedną osobę	Do 999 zł	0	25	75		77
	Od 1000 zł do 1499 zł	7	29	64	1	164
	Od 1500 zł do 1999 zł	2	29	68	1	177
	Od 2000 zł do 2999 zł	2	29	69	1	212
	3000 zł i więcej	7	27	62	4	204
Ocena własnych war. mater.	Złe	3	20	72	5	72
	Średnie	5	26	68	2	425
	Dobre	4	28	66	2	669
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	4	39	57		49
	Raz w tygodniu	4	32	63	1	397
	1–2 razy w miesiącu	3	18	76	3	160
	Kilka razy w roku	4	26	67	3	278
	W ogóle nie uczestniczy	5	25	68	2	262
Poglądy polityczne	Lewica	5	26	68	1	231
	Centrum	3	30	65	3	281
	Prawica	4	29	65	1	412
	Trudno powiedzieć	5	20	70	5	205

TABELA 3

		Czy z Pana(i) wiedzy wynika, że w Pana(i) miejscu zamieszkania lub okolicy okresy suszy, które mają wpływ na stan przyrody i gospodarki rolnej:			Liczba osób
		zawsze zdarzały się podobnie często jak w ostatnich latach	w ostatnich latach zdarzają się częściej niż kiedyś	Trudno powiedzieć/ Odmowa odpowiedzi	
		%	%	%	
Ogółem		26	62	12	756
Płeć	Mężczyźni	28	63	9	358
	Kobiety	24	61	15	398
Wiek	18–24 lata	26	60	14	62
	25–34	28	59	13	129
	35–44	29	56	14	143
	45–54	21	71	8	118
	55–64	18	70	12	126
	65 lat i więcej	31	58	11	178
Miejsce zamieszkania	Wieś	31	63	6	375
	Miasto do 19 999	18	59	23	77
	20 000 – 99 999	20	63	17	162
	100 000 – 499 999	27	61	12	96
	500 000 i więcej mieszk.	14	58	28	45
Wykształcenie	Podstawowe/gimnazjalne	27	59	14	139
	Zasadnicze zawodowe	38	54	9	167
	Średnie	26	65	9	239
	Wyższe	16	67	16	211
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	20	64	16	91
	Średni personel, technicy	13	77	9	24
	Pracownicy adm.-biurowi	16	64	21	52
	Pracownicy usług	26	70	4	43
	Robotnicy wykwalifikowani	27	66	8	63
	Robotnicy niewykwalifik.	44	42	14	29
	Rolnicy	43	50	6	55
	Pracujący na własny rach.	24	64	12	52
	Bezrobotni	33	59	8	13
	Emeryci	28	61	12	205
	Renciści	21	61	18	53
	Uczniowie i studenci	29	52	19	25
	Gospodynie domowe i inni	21	73	6	53
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	24	65	11	84
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	21	65	14	64
	sekt. pryw. poza rolnict.	23	65	13	209
	prywatnym gosp. rolnym	45	52	4	55
Dochody na jedną osobę	Do 999 zł	32	66	3	50
	Od 1000 zł do 1499 zł	30	66	4	128
	Od 1500 zł do 1999 zł	32	58	11	122
	Od 2000 zł do 2999 zł	23	63	14	135
	3000 zł i więcej	18	64	18	122
Ocena własnych war. mater.	Złe	13	76	10	40
	Średnie	29	61	11	278
	Dobre	25	62	13	439
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	10	68	22	35
	Raz w tygodniu	32	58	10	277
	1–2 razy w miesiącu	27	60	13	108
	Kilka razy w roku	24	63	13	183
	W ogóle nie uczestniczy	22	68	11	147
Poglądy polityczne	Lewica	16	73	11	151
	Centrum	27	63	10	194
	Prawica	30	60	11	269
	Trudno powiedzieć	27	56	17	126

TABELA 4

		Czy z Pana(i) wiedzy wynika, że w Pana(i) miejscu zamieszkania lub okolicy powodzie, podtopienia:			Liczba osób
		zawsze zdarzały się podobnie często jak w ostatnich latach	w ostatnich latach zdarzają się częściej niż kiedyś	Trudno powiedzieć/ Odmowa odpowiedzi	
		%	%	%	
Ogółem		45	39	16	362
Płeć	Mężczyźni	49	37	15	173
	Kobiety	41	42	17	189
Wiek	18–24 lata	30	47	23	42
	25–34	44	37	19	61
	35–44	52	33	15	78
	45–54	49	38	13	72
	55–64	39	46	15	44
	65 lat i więcej	45	41	14	67
Miejsce zamieszkania	Wieś	53	39	8	143
	Miasto do 19 999	37	43	20	54
	20 000 – 99 999	51	31	18	72
	100 000 – 499 999	38	42	20	61
	500 000 i więcej mieszk.	19	49	31	33
Wykształcenie	Podstawowe/gimnazjalne	39	47	14	54
	Zasadnicze zawodowe	51	38	11	79
	Średnie	44	41	15	105
	Wyższe	44	36	20	124
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	40	37	24	63
	Średni personel, technicy	45	46	9	11
	Pracownicy adm.-biurowi	37	36	28	31
	Pracownicy usług	52	38	9	16
	Robotnicy wykwalifikowani	56	33	11	32
	Robotnicy niewykwalifik.	45	48	7	18
	Rolnicy	58	42		24
	Pracujący na własny rach.	42	36	22	24
	Bezrobotni	54	34	12	5
	Emeryci	47	41	12	78
	Renciści	31	60	9	21
	Uczniowie i studenci	18	45	37	19
	Gospodynie domowe i inni	61	23	16	21
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	42	37	21	43
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	55	32	13	33
	sekt. pryw. poza rolnict.	43	39	18	120
	prywatnym gosp. rolnym	55	45		22
Dochody na jedną osobę	Do 999 zł	51	43	5	19
	Od 1000 zł do 1499 zł	55	36	10	58
	Od 1500 zł do 1999 zł	47	41	12	54
	Od 2000 zł do 2999 zł	38	39	23	65
	3000 zł i więcej	46	38	16	68
Ocena własnych war. mater.	Złe	22	66	13	17
	Średnie	42	40	18	130
	Dobre	48	37	15	216
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	42	28	29	21
	Raz w tygodniu	48	41	11	142
	1–2 razy w miesiącu	42	43	15	34
	Kilka razy w roku	51	29	20	85
	W ogóle nie uczestniczy	34	47	19	78
Poglądy polityczne	Lewica	31	48	22	71
	Centrum	44	40	15	92
	Prawica	52	34	14	138
	Trudno powiedzieć	44	43	13	52

TABELA 5

		Czy w ostatnich latach w Pana(i) miejscu zamieszkania lub okolicy podjęto jakieś działania, żeby zmniejszyć zagrożenie suszą?			Liczba osób
		Tak	Nie	Nie wiem/ Odmowa odpowiedzi	
		%	%	%	
Ogółem		4	52	44	1166
Płeć	Mężczyźni	4	54	43	551
	Kobiety	4	51	45	615
Wiek	18–24 lata	3	43	54	116
	25–34	6	56	38	197
	35–44	5	51	44	226
	45–54	4	59	38	176
	55–64	3	49	48	192
	65 lat i więcej	3	53	44	260
Miejsce zamieszkania	Wieś	4	68	28	475
	Miasto do 19 999	2	47	51	143
	20 000 – 99 999	4	38	58	271
	100 000 – 499 999	6	40	54	172
	500 000 i więcej mieszk.	4	44	52	106
Wykształcenie	Podstawowe/gimnazjalne	2	57	42	194
	Zasadnicze zawodowe	5	54	41	260
	Średnie	4	55	40	375
	Wyższe	5	45	50	336
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	6	46	48	142
	Średni personel, technicy	3	59	38	42
	Pracownicy adm.-biurowi	7	44	50	91
	Pracownicy usług	3	53	44	79
	Robotnicy wykwalifikowani	3	56	41	100
	Robotnicy niewykwalifik.	5	60	35	53
	Rolnicy	5	83	12	55
	Pracujący na własny rach.	6	57	37	76
	Bezrobotni	3	48	49	20
	Emeryci	3	51	46	308
	Renciści	4	45	51	76
	Uczniowie i studenci		32	68	47
	Gospodynie domowe i inni	5	57	38	77
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	4	49	47	139
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	2	51	47	104
	sekt. pryw. poza rolnict.	6	52	42	351
	prywatnym gosp. rolnym	5	79	16	55
Dochody na jedną osobę	Do 999 zł	2	71	27	77
	Od 1000 zł do 1499 zł	6	55	39	164
	Od 1500 zł do 1999 zł	4	55	41	177
	Od 2000 zł do 2999 zł	5	50	45	212
	3000 zł i więcej	6	43	50	204
Ocena własnych war. mater.	Złe	3	55	42	72
	Średnie	5	49	46	425
	Dobre	4	54	42	669
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu		50	50	49
	Raz w tygodniu	5	57	38	397
	1–2 razy w miesiącu	5	55	40	160
	Kilka razy w roku	3	48	49	278
	W ogóle nie uczestniczy	4	50	46	262
Poglądy polityczne	Lewica	4	49	47	231
	Centrum	5	51	44	281
	Prawica	5	54	41	412
	Trudno powiedzieć	3	54	43	205

TABELA 6

		Czy w ostatnich latach w Pana(i) miejscu zamieszkania lub okolicy podjęto jakieś działania, żeby zmniejszyć zagrożenie powodzią lub podtopieniami?			Liczba osób
		Tak	Nie	Nie wiem/ Odmowa odpowiedzi	
		%	%	%	
Ogółem		10	53	37	1166
Płeć	Mężczyźni	11	54	35	551
	Kobiety	8	53	39	615
Wiek	18–24 lata	15	48	38	116
	25–34	10	57	33	197
	35–44	13	50	37	226
	45–54	10	56	34	176
	55–64	7	54	39	192
	65 lat i więcej	6	54	40	260
Miejsce zamieszkania	Wieś	8	70	22	475
	Miasto do 19 999	10	43	47	143
	20 000 – 99 999	8	41	51	271
	100 000 – 499 999	18	41	41	172
	500 000 i więcej mieszk.	10	44	46	106
Wykształcenie	Podstawowe/gimnazjalne	5	59	35	194
	Zasadnicze zawodowe	11	56	34	260
	Średnie	8	57	36	375
	Wyższe	13	44	42	336
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	15	45	40	142
	Średni personel, technicy	13	58	29	42
	Pracownicy adm.-biurowi	7	42	51	91
	Pracownicy usług	8	62	30	79
	Robotnicy wykwalifikowani	8	56	36	100
	Robotnicy niewykwalifik.	11	60	28	53
	Rolnicy	8	83	9	55
	Pracujący na własny rach.	10	64	26	76
	Bezrobotni	20	47	32	20
	Emeryci	7	54	40	308
	Renciści	12	43	46	76
	Uczniowie i studenci	19	37	44	47
	Gospodynie domowe i inni	7	52	41	77
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	13	46	42	139
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	10	49	41	104
	sekt. prywat. poza rolnict.	10	58	32	351
	prywatnym gosp. rolnym	8	79	13	55
Dochody na jedną osobę	Do 999 zł	7	74	20	77
	Od 1000 zł do 1499 zł	7	59	34	164
	Od 1500 zł do 1999 zł	13	53	34	177
	Od 2000 zł do 2999 zł	8	51	41	212
	3000 zł i więcej	12	47	42	204
Ocena własnych war. mater.	Złe	2	56	42	72
	Średnie	9	53	37	425
	Dobre	11	53	36	669
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	25	45	31	49
	Raz w tygodniu	10	57	33	397
	1–2 razy w miesiącu	6	61	33	160
	Kilka razy w roku	10	50	40	278
	W ogóle nie uczestniczy	8	51	41	262
Poglądy polityczne	Lewica	8	56	36	231
	Centrum	10	54	36	281
	Prawica	12	52	36	412
	Trudno powiedzieć	9	52	40	205